

Prohlášení ČMCS k rozhodnutí Soudního dvoru EU ve věci zákazu neonikotinoidů

Evropský soudní dvůr (ESD) rozhodl dne 19. 1. 2023 ve věci C-162/21 o předběžné otázce týkající se sporu o užívání látek ze skupiny neonikotinoidů (NNI) na moření osiva cukrové řepy s mimořádně vážnými důsledky pro celé odvětví cukrové řepy. Prezentace rozhodnutí ESD je taková, že žádná výjimka týkající se ošetření osiva NNI není oprávněná, a to ani za výjimečných okolností uplatňovaných na ochranu cukrové řepy.

Česká republika má pro rok 2023 výjimku již schválenou, podobně jako dle dostupných informací dalších 6 členských států EU (Belgie, Finsko, Slovensko, Rumunsko, Chorvatsko, Maďarsko).

Francie, která sice plánovala výjimku ještě pro rok 2023, ale doposud ji přijatou neměla, v souladu s tímto rozhodnutím evropské justice v pondělí 23. ledna 2023 oznámila, že se vzdá povolování výjimky NNI k ochraně osiva cukrové řepy (v podstatě jinou možností na základě vydaného rozhodnutí ESD již neměla).

Je zde otázka možnosti retroaktivity rozhodnutí ESD, které v případě jejího uplatnění bude mít fatální následky pro odvětví cukrové řepy a cukru. Osivo cukrové řepy namořené NNI je již vyrobené a naskladněné. Načasování tohoto rozhodnutí je bezprecedentní a znamená, v případě retroaktivity ve vztahu ke schváleným výjimkám, téměř úplnou eliminaci osevu cukrové řepy pro rok 2023, neboť by nebylo k dispozici dostatečné množství nemořené osiva. Důsledky by mohly být pro cukrovarnický průmysl nedozírné a reálně i nevratné.

Důvody zákazu neonikotinoidů u cukrové řepy, která není atraktantem pro včely (protože v prvním roce, kdy se sklízí, nekvete) jsou diskutabilní a neprokázané, neboť i přes jejich užívání u osiva cukrové řepy přes více než 20 let jsou stavy včelstev v ČR stabilní, a naopak utěšeně rostou (rok 2010 – 528 186 včelstev, rok 2020 – 694 086 včelstev; zdroj: Situační a výhledová zpráva včely 2021, Ministerstvo zemědělství ČR). Za NNI v současnosti neexistuje náhrada, jejich absence znamená minimálně 30% pokles výnosů cukrové řepy.

V současné době se analyzují dopady výše uvedeného rozhodnutí se všemi zainteresovanými subjekty. Pokud jde o NNI, zatím není jasné, zda rozhodnutí ESD automaticky činí všechny výjimky (zejména ty již udělené) nezákonnými, a věříme, že tomu tak nebude.

Jsme na prahu nového kampaňového roku, který začne osevem cukrové řepy, a to již v březnu. Považujeme za velmi nezbytné dodržet pro letošní rok již vydanou výjimku. Žádáme všechny zúčastněné autority v ČR, aby vzaly toto stanovisko na vědomí a aby nebyly napáchány nevratné škody způsobené nekompetentními rozhodnutími.